

3. Таблиця голосування щодо кримської правозахисної резолюції Генеральної асамблеї ООН

URL: <https://twitter.com/ukrinun/status/1076684485675102211> (дата звернення 18.02.2019)

Т. В. Соломенна
Національний університет «Чернігівський
колегіум» імені Т.Г.Шевченка

УЧАСТЬ РАДИ ЄВРОПИ У ВРЕГУЛЮВАННІ УКРАЇНСЬКОЇ КРИЗИ

Рада Європи як авторитетна міжнародна організація посідає окреме місце у врегулюванні української кризи. І хоча її важелі впливу мають виключно політичний характер, можна високо оцінити успіхи української делегації, яких вдалося досягти впродовж чотирьох років.

Вже на квітневій сесії 2014 р. ПАРЄ засудила дії Росії, пов'язані з «анексією Криму», і 10 квітня 2014 р. ПАРЄ прийняла Резолюцію 1990(2014), за якою делегація Російської Федерації позбавлялася права голосу і була виключена з усіх керівних органів організації до кінця року [2]. Така консолідована позиція представників Ради Європи стала несподіваною для членів російської делегації, які спробували за допомогою своїх союзників зняти обмеження, проте не отримали позитивного результату. Вони демонстративно ігнорували засідання Асамблеї й достроково залишили Страсбург навесні 2014 р.

На жовтневій сесії ПАРЄ 2014 р. за ініціативи української сторони вдалося прийняти Резолюцію, в якій сформульовано вимогу вивести «російські окупаційні війська з території України, а саме території Донецька і Луганська». Вперше в офіційному міжнародному документі визнавався факт наявності військових РФ в Україні та їхня участь у конфлікті.

Рада Європи багато уваги приділяє гуманітарним питанням та проблемам прав людини, тому тією ж сесією обговорювалася гуманітарна ситуація в Україні. Голова моніторингового комітету ПАРЄ Штефан Шеннах висловив глибоке занепокоєння щодо усіх аспектів гуманітарного становища в Україні через діючий конфлікт. Кримська проблематика доволі швидко зникла з публічного обговорення різних міжнародних форматів. А Рада Європи утримувала фокус уваги на темі Криму, передусім дотриманні прав і свобод на півострові. Комісар РЄ з прав людини Нілс Муйжнієкс у вересні 2014 р. відвідав Крим для підготовки доповіді в ПАРЄ щодо захисту прав

людини. Особлива занепокоєність Комісара РЄ пов'язана з статусам кримськотатарського населення та спрямованої агресії проти нього. Обговорення цього питання в сесійній залі завершилося схваленням проукраїнських поправок до Резолюції ПАРЄ.

Запровадження санкцій ПАРЄ проти Росії мали далекосяжні наслідки. Від зими 2015 р. російська делегація на знак протесту не приїздить на сесії ПАРЄ, пояснюючи це небажанням працювати без права голосу. Від 2016 р. росіяни навіть не передають до Страсбурга складу своїх депутатів, усвідомлюючи неминучість продовження санкцій.

Росіян також позбавлено права участі у місіях спостереження за виборами та участі в керівних органах Ради Європи. Економічних пунктів у переліку санкції проти Росії немає. Обмеження діяли впродовж року, а у січні 2015 р. ПАРЄ продовжила їх ще на рік. З 2016 р. формально санкції не діють, бо росіяни самі відмовляються від участі в роботі Асамблеї, тому їхня пролонгація стала неможливою.

З 2017 р. Росія припинила виплачувати внески до бюджету Ради Європи й пригрозила, що може перестати визнавати рішення інших органів організації, членів яких обирали без участі депутатів від РФ. Слід нагадати, що Росія є одним з п'яти основних донорів бюджету Ради Європи. Крім РФ це: Франція, ФРН, Італія та Великобританія. Тому, коли наприкінці 2017 р. Росія заморозила частину внеску це спричинило фінансову кризу в організації [3].

В 2018 р. Росія відмовилася від виплати внесків (близько 33 млн.євро) до бюджету РЄ через накладені на неї обмеження. Вимога росіян була категоричною: вони мають повернутися без загрози поновлення санкцій, не виконуючи для цього жодної з вимог Асамблеї на адресу Росії. Для того щоб це стало можливим, потрібно було скасувати саму можливість накладання санкцій [4]. Головним лобістом повернення Росії до роботи в ПАРЄ впродовж 2018 р. виступав Генеральний секретар організації Т. Ягланд. Проте його намагання були марними.

23 листопада 2018 р. Бюро ПАРЄ на засіданні в Гельсінкі ухвалило рішення відмовитися майже від усіх змін до регламенту, яких вимагала РФ. Бюро залишило тільки один пункт без змін: це стосується виборів Генерального секретаря РЄ, суддів ЄСПЛ та Комісару з прав людини. Для того, щоб взяти участь в голосуванні в червні 2019 р. для обрання нового Генсекретаря РЄ, Росія мала подати склад своєї делегації на початку року. І 2019 р. РФ відмовилася від участі в роботі ПАРЄ. МЗС Росії звинуватило Асамблею в системній кризі Ради Європи, і повідомило, що російське керівництво розглядає питання про

заморожування членства країни в РЄ. Це ставить питання про можливий вихід РФ з лав Ради Європи в найближчій перспективі.

Новим виміром російської агресії проти України стали події в Керченській протоці 25 листопада 2018 р., й арешт 24 українських моряків та захоплення кораблів. Депутати ПАРЄ 24 січня 2019 р. ухвалили Резолюцію 2259(2019) щодо оцінки цього інциденту на користь інтересів України [1]. Крім засудження збройної агресії з боку Росії, Рада Європи підтвердила попередні рішення щодо суверенітету та територіальної цінності України (п.8.1), незаконності будівництва Керченського мосту (п.8.2), поширення мандату СММ ОБСЄ на територію зони напруги (п.8.4). Хоча українським політикам не вдалося зафіксувати політичне визнання статусу військовополонених за українськими моряками, в документі є посилання на Женевські конвенції з морського права (п.6.1), що опосередковано підтверджують саме такий статус за утриманими громадянами України. Події в Азовському морі стали підставою до розширення цьогорічних санкцій проти РФ і з боку США та Європейського Союзу. Допоки зусилля української сторони в стінах Ради Європи давали позитивний результат і консолідують засудження дій РФ щодо України з боку європейських держав в існуючому протистоянні.

Література

1. Ескалация напряженности навколо Азовського моря і Керченської протоки та загрози європейській безпеці / Резолюція ПАРЄ 2259(2019) 24.01.2019 URL: <http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=25419&lang=en>
2. ПАСЕ лишила делегацию России права голоса до конца года. 10 апреля 2014 URL: https://www.bbc.com/russian/international/2014/04/140410_pace_vote_russia
3. Россия вспомнила, сколько платит ПАСЕ и передумала выходить из организации URL: https://ipress.ua/ru/news/rossyya_vspomnyla_skolko_platyt_pase_y_peredumala_vih_odyt_yz_organizatsyy_107671.html
4. Санкції поза статутом: у ПАРЄ знайшли новий привід для повернення Росії. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2018/10/8/7087870/>